

Lausunto hallituksen esityksestä laiksi julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain 10 ja 11 §:n kumoamisesta sekä laiksi Kansallisarkistosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Kaupunginhallitus 30.03.2026
325/00.04.00/2026

Valmistelija: tiedonhallinta-asiantuntija Anu Eriksson, hallintojohtaja Anni Hakala, etunimi.sukunimi(at)raisio.fi

Valtiovarainministeriö pyytää lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain 10 ja 11 §:n kumoamisesta sekä laiksi Kansallisarkistosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta. Lausunto pyydetään antamaan viimeistään 17.4.2026. Lausuntopyyntö ja lakiehdotus on luettavissa lausuntopalvelu.fi -palvelussa.

Esityksellä kumottaisiin mainitut tiedonhallintalain pykälät, mikä tarkoittaisi, että julkisen hallinnon tiedonhallintalautakunnan toiminta lakkaisi lain voimaantulon jälkeen. Lautakunnalle julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain 10 ja 11 §:ssä säädettyjä tiedonhallintalain vaatimusten edistämis- ja arviointitehtäviä ei toteutettaisi jatkossa.

Kansallisarkistosta annettuun lakiin säädettäisiin Kansallisarkistolle toimivalta edistää julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain 21 §:n mukaista tietoaineistojen säilytystarpeen määrittämistä koskevaa sääntelyä.

Ehdotus Raision kaupungin lausunnoksi

Raision kaupunki ei kannata esityksen mukaista tiedonhallintalautakunnan lakkauttamista. Esityksen perusteluista käy ilmi, että Valtiovarainministeriön keväällä 2025 toteuttaman kyselyn perusteella tiedonhallintalautakunnan toiminnan on arvioitu auttaneen valtion, hyvinvointialueiden ja kuntien viranomaisia niiden toteuttaessa tiedonhallintalaissa säädettyjä vaatimuksia. Selvityksessä käy ilmi, että julkishallinnon organisaatiot, esim. kunnat, hyvinvointialueet ja valtion virastot, ovat käyttäneet paljon tiedonhallintalautakunnan laatimia suosituksia ja ne on koettu laajasti hyödyllisiksi.

Tiedonhallintalautakunnan lakkauttamista perustellaan julkisen talouden kustannussäästöillä. Kuitenkin esityksen perusteluissa todetaan, että tiedonhallintalautakunta on pystynyt vuosien 2020–2025 aikana toteuttamaan sille säädettyjä tehtäviä tuloksellisesti suhteessa lautakunnalle osoitettuihin resursseihin. Lisäksi perusteluista käy ilmi, että tiedonhallintalautakunnan lakkauttamisen toteutuessa säästöt olisivat valtiovarainministeriössä noin 1 henkilötyövuosi, jonka lisäksi 30 000 vuotuinen säästöpotentiaali. Säästöjä voidaan pitää vähäisinä suhteessa tiedonhallintalautakunnan työn hyödyllisyyteen koko julkishallinnolle. Esityksessä jää huomiotta, että tiedonhallintalautakunnan lakkautus toisi kustannuksia kaikille julkishallinnon viranomaisorganisaatioille, niiden joutuessa käyttämään enemmän omia resurssejaan tiedonhallintalain velvoitteiden soveltamiseen ja tulkintaan. Yhden ohjaavan viranomaisen puuttuessa myös tulkinnat ja lain soveltaminen hankaloituu ja pirstaloituu eri viranomaisissa eikä tämä edistä yhtenäisyyttä viranomaisten kesken.

Tiedonhallintalautakunnassa on ollut edustettuna tiedonhallinnan kenttään kuuluvia eri alojen asiantuntijoita sekä valtionhallinnosta, hyvinvointialueilta että kunnista. Edustus lautakunnassa ja jaostoissa on mahdollistanut mm.

kuntien tiedonhallinnan erityispiirteiden huomioimisen ohjeissa ja suosituksissa. Tämä eri julkishallinnon sektoreiden huomioiminen on syytä säilyttää, jotta taataan ohjeiden soveltuminen kaikille organisaatioille. Mikäli tiedonhallintalautakunta lakkautetaan ja suosituksen ylläpito siirtyy osaksi valtiovarainministeriön virkatyötä, menetetään mm. kuntien mahdollisuus vaikuttaa omaa tiedonhallintaansa koskevaan ohjeistukseen.

Esitystä Kansallisarkistosta annetun lain muuttamisesta voidaan pitää kannatettavana siinä tapauksessa, että tiedonhallintalautakunnan toiminta lakkautetaan. Esityksessä tulisi kuitenkin osoittaa Kansallisarkistolle lisäresurssia sille kohdistuvaa uutta toimivaltaa vaativiin säilytysajan edistämisen tehtäviin. Esityksen perusteluista käy ilmi, että jopa kolmasosa tiedonhallintalautakunnan saamista kyselyistä on koskenut nimenomaan säilytysaikoja. Ilman lisäresurssia Kansallisarkiston mahdollisuus vastata julkishallinnon viranomaisten ohjaustarpeeseen ei vaikuta realistiselta.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Eero Vainio

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus antaa edellä olevan lausunnon hallituksen esityksestä laiksi julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain 10 ja 11 §:n kumoamisesta sekä laiksi Kansallisarkistosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta.

Päätös